

країнах широко застосовується практика підготовки ВНЗ фахівців на замовлення великих корпорацій. Водночас в умовах швидкого розвитку інформаційних технологій підготувати спеціаліста до виконання професійних завдань на конкретному робочому місці не завжди є можливим. ВНЗ необхідно створювати моделі фахівців за двома напрямками: по перше, моделі, що припускають найбільшу орієнтацію на державні стандарти і невеликі доповнення від регіональних структур – вузів та роботодавців; по друге, моделі, орієнтовані на потреби конкретних замовників фахівців, а також на підготовку фахівців для сфер, де зміни є однією з характеристик (фінансова сфера, комунікаційні технології та ін.) [5].

Ми вважаємо, що для всіх напрямів підготовки фахівців виробничої та невиробничої сфер дуже важливим із точки зору майбутнього працевлаштування є цільова підготовка, коли на підставі укладених між ВНЗ та потенційними роботодавцями договорів, на вимогу роботодавця вищ формує додаткові вимоги до знань, умінь та навичок, якими повинен оволодіти студент, щоб відповідати профілю роботи за отриманим фахом. Для такої конкретної підготовки необхідно залучати спеціалістів цих підприємств, що відразу позначиться на оволодінні практичними навичками та в разі поліпшить підготовку молодого фахівця.

Список використаних джерел

1. Василенко І. Л. Роль держави в адаптації молодих фахівців на ринку праці/Української національної академії зв'язку ім. О. С. Попова. URL: http://rusnauka.com/8_NND_2010/Psihologia/59447.doc.htm.
2. Гришкова Р. О. Європейський вимір якості вітчизняної освіти//Наукові праці. Педагогіка. 2013.
3. Насимов Д. А. Випускники вишів на сучасному ринку праці//Журнал наукових праць аспірантів та докторантів. Самарканд: Самарканд. держ. ун-т ім. Навої. 2011.
4. Про Національну доктрину розвитку освіти України у XXI столітті: Указ Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347/2002. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002.
5. Олентьев Р. В. Сучасні підходи до формування і реалізації кадрової політики ВНЗ у підготовці фахівців відповідно до вимог сучасного ринку праці//Публічне управління: форсайт-тинг успіху: зб. тез XVI Міжнар. наук. конгресу. 2016.
6. Штепа О. В. Підготовка конкурентоздатних управлінських кадрів в умовах запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні//Науковий вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. Економічні науки. 2015. № 1 (4).

Надійшла до редколегії 12.09.2016 р.

УДК 351.77

ІННОВАЦІЙНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ МУНІЦИПАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Мазурок О. В.,

*аспірант кафедри соціальної і гуманітарної політики,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків*

Статтю присвячено проблемам визначення основ розвитку муніципальної системи охорони здоров'я та обґрунтуванню пропозицій щодо інноваційних перетворень у цій сфері.

Ключові слова: охорона здоров'я населення, органи місцевого самоврядування, органи місцевої виконавчої влади, муніципальна медицина

Mazurok O. V.,

Postgraduate student of Social and Humanitarian Policy Department, KRI NAPA, Kharkiv

INNOVATIVE FOUNDATIONS OF THE MUNICIPAL HEALTH SYSTEM DEVELOPMENT

The paper is devoted to the problems of determining the basis for municipal healthcare and substantiation of proposals for innovative transformations in this area.

Key words: public healthcare, local government bodies, local executive authorities, municipal medicine.

Життя і здоров'я людини – найвищі соціальні цінності. Стан здоров'я населення є головним критерієм доцільності й оцінювання ефективності діяльності влади у сфері охорони здоров'я, інтегрованим показником розвитку суспільства.

Охорона здоров'я є важливим соціальним компонентом держави, визначальною складовою її соціальної політики, що покликана забезпечити доступність медичної допомоги для всіх членів суспільства незалежно від рівня їхніх доходів [1].

Держава забезпечує належні умови для життя та розгалужену систему закладів охорони здоров'я, що надають лікувально-профілактичну допомогу населенню [2].

Сучасна соціально-економічна і демографічна ситуація, подальше погіршення стану здоров'я населення ставить перед державою завдання пошуку новітніх інноваційних механізмів перетворення галузі охорони здоров'я [3].

Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 була затверджена Стратегія сталого розвитку "Україна-2020". У Стратегії серед реалізації першочергових реформ і програм передбачено здійснення реформи системи охорони здоров'я [4].

Основними механізмами, що максимально впливають на діяльність і розвиток галузі охорони здоров'я, є організація системи охорони здоров'я на макро- та макрорівнях, регулювання діяльності з метою оптимального поєднання державного впливу та ринкових механізмів, фінансування галузі, методи оплати виробників медичних послуг і соціальний маркетинг [3; 5]. Джерелами фінансового забезпечення галузі охорони здоров'я є бюджетні кошти, внески на обов'язкове та добровільне медичне страхування, власні кошти юридичних та фізичних осіб, що надходять у вигляді плати за надані послуги та благодійних внесків [6].

Головною проблемою охорони здоров'я є неузгодженість між обсягами гарантованої державою безоплатної медичної допомоги населенню та бюджетних коштів, виділених на організацію її надання. Це призводить до зниження кількості й якості медичних послуг у державних і комунальних закладах охорони здоров'я та зростання розміру неофіційних платежів за медичну допомогу, яка згідно з конституційними нормами повинна надаватись безкоштовно.

З одного боку, галузь відчуває постійний дефіцит коштів для фінансування потреб системи, з іншого – існує неефективна система використання наявних ресурсів галузі, що зумовлюється бюджетними обмеженнями та статусом закладів охорони здоров'я як установ комунальної форми власності.

Дослідженням проблем удосконалення організації, розвитку та фінансування системи закладів охорони здоров'я в Україні займалися: З. Гладун, І. Грицьак, В. Лехан, Я. Радиш, В. Лобас, Д. Карамішев, О. Вашев, І. Рожкова, Н. Солоненко, В. Князевич, В. Москаленко, Г. Слабкий.

Однак тему ролі органів місцевого самоврядування в упровадженні інноваційних технологій розвитку системи охорони здоров'я досліджено недостатньо. На сьогодні не визначено чіткі розмежування повноважень між органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями.

Метою статті є визначення основ розвитку муніципальної системи охорони здоров'я та обґрунтування пропозицій щодо інноваційних перетворень у цій сфері.

Організація якісного медичного обслуговування населення, яке мешкає на відповідній території, передбачає виконання органами місцевого самоврядування широких повноважень щодо охорони здоров'я [7].

Одним із визначальних елементів сучасної європейської моделі управління медичною сферою на місцевому рівні є процеси децентралізації та саморегулювання.

Аналізуючи функціональні можливості міської ради, зауважимо, що традиційною для неї як суб'єкта управління у сфері охорони здоров'я є функція соціальна, що реалізується шляхом розроблення, затвердження та виконання програм соціально-економічного розвитку міста. Окремим напрямом таких програм є програми розвитку галузі охорони здоров'я.

В Україні необхідні спеціальні заходи з боку держави і органів місцевого самоврядування щодо активізації інноваційних процесів та сприяння розвитку муніципальної системи охорони здоров'я.

Рівень медичного обслуговування населення, з урахуванням вимог соціальних стандартів і нормативів, має забезпечувати реалізацію їхніх прав, свобод, інтересів, на основі дотримання соціальних державних гарантій та принципів демократії, закріплених Конституцією України, законами України та відповідними нормативно-правовими актами.

Реалізуючи конституційні права громадян України, Уряд, зокрема Міністерство охорони здоров'я України, у ході роботи над проектом Державного бюджету України і підходами до розподілу бюджетних коштів формують цільові програми із забезпечення лікування й медичного обслуговування окремих категорій населення за життєвими показаннями.

Однак аналіз виконання Державного бюджету України в попередні роки свідчить, що державні централізовані програми, що приймаються, неспроможні забезпечувати в повному обсязі медикаментозну потребу за життєвими показаннями хворих на ту чи іншу патологію жителів м. Харкова, а також потребу у високоартістному медичному обладнанні для надання висококваліфікованої медичної допомоги шляхом упровадження новітніх технологій на рівні європейських стандартів діагностики та лікування.

Для вирішення проблем муніципальної системи охорони здоров'я, рішенням сесії Харківської міської ради була прийнята міська Комплексна програма "Інновації у пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я міста Харкова на 2007–2010 роки" [8]. Підставою для розроблення цієї програми стали Програма реорганізації системи охорони здоров'я України, затверджена Кабінетом Міністрів України в 1999 р., Указ Президента України "Про додаткові заходи щодо поліпшення медичної допомоги населенню України" від 8 серпня 2000 р. № 963/2000, Концепція розвитку охорони здоров'я населення України, затверджена Президентом України 7 грудня 2000 р. [9–11].

Метою міської Комплексної програми було упровадження інноваційних процесів на пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я міста Харкова в умовах чинної правової системи, обмежених фінансових, матеріальних та трудових ресурсів, а саме: зміцнення матеріально-технічного стану комунальних лікувально-профілактичних закладів з урахуванням альтернативних джерел фінансування, введення новітніх діагностичних та лікувальних технологій на рівні європейських стандартів, що сприятиме покращанню рівня надання медичних послуг харків'янам.

Для реалізації поставленої мети було визначено такі завдання:

- забезпечення надання своєчасної високотехнологічної медичної допомоги новонародженим, у т. ч. дітям, народженим передчасно та з низькою вагою, а також хворим дітям першого року життя за життєвими показаннями;
- створення умов для проведення оперативних втручань до народження дитини при встановленні вроджених вад розвитку;
- оновлення медико-технічного оснащення комунальних закладів охорони здоров'я міста Харкова шляхом придбання новітнього високовартісного медичного обладнання;
- покращання умов перевезення хворих та надання невідкладної медичної допомоги під час їхнього транспортування, а також умов праці медичних працівників швидкої медичної допомоги під час виконання ними своїх професійних обов'язків шляхом оновлення парку санітарного автотранспорту та придбання сучасних реанімобілів;
- забезпечення хворих за життєвими показаннями на інсулінозалежний цукровий діабет I типу, цукровий діабет II типу інсулінами вітчизняного та іноземного виробництва відповідно до визначеної потреби, хворих на цукровий діабет II типу – таблетованими цукрознижувальними лікарськими препаратами, а також хворих на іншу ендокринну патологію, у т. ч. хворих на нецукровий діабет, відповідними ліками замісної терапії;
- здійснення цільового забезпечення медикаментами за життєвими показаннями для надання екстреної допомоги хворим на гостру серцево-судинну патологію, з порушенням функції згортання крові, для запобігання розвитку респіраторного дистрес-синдрому в новонароджених, особливо у дітей, народжених передчасно та з низькою вагою тощо;
- забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя в комунальних закладах охорони здоров'я шляхом цільового забезпечення їх сучасними дезінфікаційними засобами;
- створення умов для подальшого збільшення та покращання якості асортименту дитячого харчування, у т. ч. для дітей із малозабезпечених сімей, шляхом матеріально-технічного оснащення та оновлення обладнання комунального підприємства “Міська молочна фабрика-кухня дитячого харчування”;
- поліпшення якості життя пацієнтів, які перебувають на прикінцевій стадії життя, та членів їхніх родин шляхом організації спеціалізованого відділення “ХОСПС”, у якому буде забезпечено умови для надання медико-соціальної послуги “Паліативна опіка”;
- створення сучасних умов для надання медичної допомоги особам похилого віку з урахуванням вікового аспекту;
- формування організаційних, науково-технічних, економічних, та методичних передумов розвитку інформатизації галузі охорони здоров'я міста;
- застосування сучасних інформаційних технологій при подальшому вдосконаленні служби медичної статистики у сфері охорони здоров'я міста;
- створення системи інформаційно-аналітичної підтримки діяльності органів місцевого самоврядування в галузі охорони здоров'я.

Під час виконання означених завдань Комплексної програми було реалізовано найбільш пріоритетні напрями щодо розвитку та вдосконалення галузі охорони здоров'я міста Харкова та формування єдиної міської політики в медичній сфері за збереження економічно вигідних співвідношень ресурсів і витрат.

Джерелом фінансування під час виконання завдань Комплексної програми було використано кошти державного, місцевого бюджетів та кошти спеціального фонду бюджету.

На реалізацію завдань цієї Комплексної програми було спрямовано 202 222,0 тис. грн, зокрема за рахунок: загального фонду бюджету – 175 234,0 тис. грн, спеціального фонду бюджету – 26 988,0 тис. грн.

Враховуючи нагальні потреби в забезпеченні медикаментами хворих за життєвими показаннями, особливої уваги було приділено упровадженню медикamentозних технологій. Коштом міського бюджету було закуповувано такі препарати: антигемофільний фактор, препарати для лікування хворих на муковісцидоз (дітей і дорослих), “Курасурф” для надання невідкладної допомоги недонесеним немовлям, “Новосевен” для лікування вагітних і породілей з важкою матковою кровотечею, препарати для лікування хворих на вірусний гепатит С, для лікування хворих на бронхіальну астму, паркінсонізм, дітей з нирковою недостатністю, хворих з артрологічною патологією, препарати для антибактеріальної терапії важких захворювань, препарати для лікування хворих з важкими кандидозами, препарат “Топамакс” для лікування хворих на епілепсію, медичні засоби для проведення гемодіалізу дітям, антипсихотичний препарат нового покоління “Соліан” для лікування гострих і хронічних психічних захворювань, тромболітичні та антитромботичні препарати для екстреного лікування хворих з гострими порушеннями кровообігу, тахокомб для лікування кровотеч під час проведення оперативного лікування, цераксон для лікування хворих з гострими порушеннями мозкового кровообігу, препарати для профілактики і лікування сказу, дітей, лікувальне харчування хворих на фенілкетонурію, інсуліни та ендокринні препарати, забезпечення пацієнтів, яким було проведено оперативні втручання з виведенням стоми: кало- та сечоприймачами тощо.

Дана програма дозволила системно і поетапно поліпшити матеріально-технічне оснащення лікувальних установ, здійснити упровадження медикamentозної і високотехнологічної медичної допомоги немовлям, а також окремим категоріям населення за життєвими показниками, у т. ч. хворих на цукровий діабет, гемофілію, з гострими порушеннями серцевого, мозкового кровообігу й ін.

Враховуючи позитивний досвід попередніх років та перевагу цільових фінансових потоків за найбільш важливими напрямками розвитку галузі, було прийнято рішення щодо необхідності пролонгувати Комплексну програму, зважаючи на потребу в наданні доступної якісної медичної допомоги населенню. Рішенням сесії міської ради була прийнята програма “Інновації у пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров’я м. Харкова на 2011–2020 роки” [12; 13].

Одними із новітніх напрямів цієї програми є упровадження лікування дітей із дитячим церебральним паралічем із використанням реабілітації за допомогою костюмів “Травістат”, проведення оперативних втручань до народження дитини при встановленні вроджених вад розвитку, організація обстеження слуху новонароджених до їхнього народження за допомогою вимірювального обладнання для клінічного та скринінгового дослідження отоакустичної емісії, організація скринінгових діагностичних досліджень меланоми серед населення груп ризику тощо.

Додатково слід звернути увагу на упровадження такого новітнього регіонального проекту, як “Життя безцінне”, спрямованого на профілактику онкологічних захворювань у жінок. У рамках проекту проводиться закупівля препаратів і вакцинація дівчат-підлітків та молодих жінок з метою запобігання раку шийки матки.

У м. Харкові на базі комунальних закладів охорони здоров’я здійснюються заходи медико-соціальної спрямованості, які не потребують додаткових фінансових ресурсів.

У межах державно-приватного партнерства організовано школи самоконтролю діабету, atopічного дерматиту в дітей, здорового харчування тощо. У зазначених

школах проводяться заняття, на яких хворі та їхні родичі отримують інформацію щодо захворювання, запобігання загостренням, у школах діабету навчаються методів та засобів самоконтролю, розрахунку денного раціону за хлібними одиницями тощо.

Організовано роботу в лікувально-профілактичних установах із прекоцепційного супроводу родини до вагітності й підготовки родини до усвідомленого материнства і батьківства.

З метою підвищення ефективності витрат міського бюджету м. Харкова, відповідно до вимог реформування системи охорони здоров'я, з 2016 р. впроваджено програмно-цільове бюджетування галузі охорони здоров'я. Обсяги фінансування галузі охорони здоров'я м. Харкова на 2016 р. затверджено в кошторисі витрат на виконання Комплексної програми "Інновації у пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я м. Харкова на 2011–2020 роки" [14].

Кінцевою метою державного управління у сфері охорони здоров'я є підтримка та зміцнення здоров'я населення. Ефективність функціонування системи забезпечується створенням балансу між задоволенням вимог громадян щодо надання якісних і доступних медичних послуг та можливостями самої системи охорони здоров'я забезпечити їх за рахунок бюджетних видатків.

Вирішення проблем муніципальної системи охорони здоров'я може реалізуватися через різноманітні програми національного, регіонального та місцевого значення, які повинно бути пов'язано з державною політикою в галузі охорони здоров'я.

Враховуючи, що фінансові, економічні та правові механізми управління системою охорони здоров'я є державними, при формуванні державної політики охорони здоров'я необхідно враховувати досвід впровадження інноваційних технологій муніципальних систем охорони здоров'я.

Такий підхід в умовах нинішньої економічної та правової ситуації в країні дає змогу більш раціонально використовувати обмежені фінансові, кадрові, енергетичні та матеріальні ресурси комунальних установ охорони здоров'я для підвищення рівня надання своєчасної та висококваліфікованої медичної допомоги населенню.

Список використаних джерел

1. Державна політика у сфері охорони здоров'я: кол. моногр.: у 2 ч./кол. авт.; за заг. ред. проф. М. М. Білінської, проф. Я. Ф. Радиша. Київ: НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с.
2. Конституція України від 28 черв. 1996 р.// ВВР України. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Державна політика фінансування галузі охорони здоров'я в Україні/О. Є. Вашев, Б. О. Волос, Д. В. Карамішев, А. С. Немченко//Державне будівництво: електрон. наук. фахове вид. ХарПІ НАДУ. 2007. № 1. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
4. Указ Президента України "Про Стратегію сталого розвитку "Україна-2020" від 12 січ. 2015 р. № 5/2015. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
5. Вашев О. Є., Рогова О. Г., Пустовойт Т. Б.Сучасні правові механізми реалізації державної політики реформування системи охорони здоров'я та проблеми формування галузі медичного права//Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2014. Вип. 4 (47). С. 197–204
6. Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" від 19 листоп. 1992 р. № 2801-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
7. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-vr/page>.
8. Рішення 10-ї сесії 5-го скликання "Про затвердження Комплексної програми "Інновації у пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров'я міста Харкова на 2007–2010 роки". URL: <http://medical.city.kharkov.ua/ua/medytyna>.

9. Указ Президента України “Про додаткові заходи щодо поліпшення медичної допомоги населенню України” від 8 серп. 2000 р. № 963/2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/963/2000>.

10. Указ Президента України “Про Концепцію розвитку охорони здоров’я населення України” від 7 груд. 2000 р. № 1313/2000. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/ru/1313/2000>

11. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 р. № 960 “Про виконання Концепції розвитку охорони здоров’я населення України”. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/960-2001-p>.

12. Рішення сесії міської ради 2-ї сесії 6-го скликання від 22 груд. 2010 р. № 60/10 “Про затвердження Комплексної програми “Інновації в пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров’я м. Харкова на 2011–2015 роки”. URL: <http://old.city.kharkov.ua/uk/document/prozatverdzhennya-kompleksnoyi-programi-innovatsiyi-v-prioritetnih-napryamkah-rozvitku-42699.html>.

13. Рішення сесії міської ради “Про затвердження Комплексної програми “Інновації в пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров’я м. Харкова на 2011–2020 роки”. URL: <http://medical.city.kharkov.ua/ua/medytsyna>.

14. Рішення 2-ї сесії міської ради 7-го скликання від 23 груд. 2015 р. № 73/15 “Про затвердження кошторису витрат на виконання Комплексної програми “Інновації у пріоритетних напрямках розвитку галузі охорони здоров’я м. Харкова на 2011–2020 роки” за рахунок коштів міського бюджету на 2016 рік. URL: <http://medical.city.kharkov.ua/ua/medytsyna>.

Надійшла до редколегії 03.10.2016 р.

УДК 351.712

ІНТЕГРАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ БІЗНЕС-СЕКТОРА У МЕХАНІЗМ ПРИЙНЯТТЯ БЮДЖЕТНИХ РІШЕНЬ У РЕГІОНІ

Митник А. А.,

*аспірант кафедри права та європейської інтеграції,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків*

Запропоновано підхід до активізації управління процесом взаємодії держави і бізнесу на регіональному рівні шляхом визначення форм інтегрування управлінського потенціалу підприємництва в механізм бюджетного процесу регіону.

Ключові слова: держава, бізнес, взаємодія, регіональний рівень, бюджетний процес, управлінський потенціал.

Mytnyk A. A.,

Postgraduate student of Law and European Integration Department, KRI NAPA, Kharkiv

INTEGRATION OF ADMINISTRATIVE CAPACITY OF THE BUSINESS SECTOR IN THE MECHANISM OF MAKING BUDGETARY DECISIONS IN THE REGION

The paper proposes an approach to enhance the interaction between state and business at the regional level by identifying potential forms of integration of business management capacity to the budget process in the region.

Key words: state, business, interaction, regional level, budgeting, management capacity.

Комплексне управління взаємодією регіональних органів влади і різних господарських суб’єктів дозволяє сконцентрувати зусилля і ресурси на пріоритетних